

30 april 2025

Klyster nijsbrief

Bêste nijsbrieflêzer

Het is lente, de bomen worden groen, de bermen staan in bloei en de vogeltjes fluiten. We krijgen er weer helemaal zin in om naar buiten te gaan! Maar met je groep op pad de natuur in is organisatorisch best een hele klus.

De natuurgidsen van De Klyster doen niet anders, weten precies waar je moet zijn, en staan te popelen om jouw leerlingen mee te nemen op excursie. We zien jullie graag!

Ut namme fan it team, Marjolein Staal

Fisken op Raais

Ga je mee naar het Lauwersmeer? Jouw leerlingen gaan dit Nationaal Park ervarend onderwijs ontdekken en op zoek naar sporen uit het zoute verleden.

Zelf ontdekken, vissen vangen, een bijzonder spel, en bij mooi weer misschien zelfs even pootjebaden. **Meedoen?** Klik [hier](#).

De reacties van scholen zijn altijd heel positief!

Natuuravontuur

Rinsma Pôle is in ûnbekend mar prachtich natuergebiet oan rivier de Swemmer mei kronkelpaadsjes, wetter en heuvels.

In echte doch-ekskurzje, leare en bûtenboartsje oantst' grien sjochst! [Meidwaan?](#) Klik [hijre](#).

Dit is de natuer beleve op syn alderbêst. In ûnferjitlike dei, de wille spat der ôf!

Safari op het plein

Eén stap over de drempel en de natuur begint. Ga op safari rond school en op zoek naar de kleine beestjes big 5: spin, pissebed, worm, duizendpoot en de slak.

Een ware ontdekkingsreis naar alles wat je eerst niet zag! En na afloop gaat de gids een natuurgedicht met de kinderen schrijven. [Meedoen?](#) Klik [hier](#).

pyama
De myne heeft streepjes.
en is roodzwart van kleur
En leeft in het groen
De myne heeft streepjes.
Hij is de mooiste van de hele tuin
Ik slaap graag in een
bedje van blaadjes.
De myne heeft
streepjes
En is roodzwart
van kleur
- Bianca-
Klystrajds

Waar kruipen, en krioelen deze leuke beestjes? En hoe zien ze er uit onder een vergrootglas?

Natuerpad 't Landje

't Landje is in lyts paradyske by Dokkum. Tsien doch-opdrachten steane ferspraat oer it terrein.

De bern sille û.o. lytse bistjes fange en krûdenbûter meitsje mei farske krûden en ytbere blommen. Meidwaan? Klik [hijre](#).

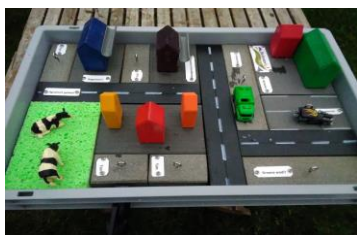
Kom en ûntdek hoe 't ferskate planten en bisten tegearre libje op 't Landje!

Noch in pear plakjes frij

Project Klimaat

Speelse praktiske gastles over klimaatadaptatie, hoosbuien en hittestress met watertafels.

Groep 6,7,8. Meedoen? Klik [hier](#).

Project Vogel van de Week

Vrolijk project over vogels in de buurt. Compleet met voor ieder kind een verzamelalbum.

Groep 5, 6,7,8. Meedoen? Klik [hier](#).

Project Bord vol natuur

Leuke gastles over gezonde voeding, hoe het groeit en waar ons eten vandaan komt.

Groep 3, 4. Meedoen? Klik [hier](#).

Tip: bestel gratis zadenpakket. Klik [hier](#)

Klyster ontvangt kwaliteitserkenning

Onderstaande scholen tekende het moestuincontract.

De Tarissing, Aldwâld

De Fjouwerhoeke, Hantumhuzen

De Tijstream, Holwert

De Eben Haezerschool, Dokkum

Het Schoolmoestuinprogramma van De Klyster heeft april jl. landelijke kwaliteitserkenning gekregen.

Ons programma is nu officieel erkend door de Modelinterventie Schooltuinieren en voldoet aan de 15 kernelementen van deze wetenschappelijke onderbouwde aanpak.

Ieder jaar worden vier scholen intensief begeleid bij het opzetten van een schoolmoestuin. Leerlingen van groep 6 krijgen 20 weken achtereenvolgende les in de moestuin.

Vlnr: moestuincoach Jurjen, moestuinadviseur Joanneke, moestuincoaches Bianca en Bertus.

Week van de Schooltuin 19 -23 mei

Deze week is voor alle scholen met én zonder schooltuin. We vieren met elkaar hoe leuk en belangrijk schooltuinieren is en inspireren anderen om ook aan de slag te gaan in de schooltuin, want schooltuinieren is een feestje! Dit jaar staat de wortel centraal.

Meedoen? Klik [hier](#). Na aanmelding ontvang je de link naar de toolkit met de **Grote Wortelles** en foto's, social media posts, etc.

Doe je ook mee aan de interactieve digitale Grote Wortelles? Groep 1 t/m 8

Gratis zadenpakket

Oproep: we hebben nog een paar gratis pakketten over met moestuin-zaden van Rijk Zwaan. Belangstelling? Klik [hier](#) en we sturen het pakket.

Week van de natuur 2-6 juni

Onze landelijke zusterorganisatie **IVN** organiseert de Week van de natuur. Ze geven een lespakket uit en een cursus voor een schoolnatuurvrijwilliger.

IVN: "Meer natuuronderwijs, maar kom je tijd te kort? Dat horen wij als IVN helaas vaker. Daarom pakken we het dit jaar anders aan. Want hoe fijn zou het zijn dat natuuronderwijs op scholen vaker begeleid wordt door een vrijwilliger? Daar zetten wij als IVN ons voor in! [Meld je gratis aan](#) en ontvang:

🐞 Het kant-en-klare lespakket over biodiversiteit

👉 De 'Natuurvrijwilligers werf je zelf' – Flyer"

Scholen kunnen in de week van de natuur bij De Klyster ook leskisten en excursies boeken.

Nieuw: veldkist Lente rond school

In deze veldkist zit een compleet natuurpad voor groep 1-2 en 3-5. Je zet het zelf uit bij school. Jullie gaan o.a opzoek naar kleine beestjes, bloemen, vogels en geneeskrachtige plantjes. Welk weer het in de lente is? Dat onderzoeken de leerlingen zelf door aan de slag te gaan met een thermometer en een kompas.

De leskist is vernieuwd en al het materiaal zit kant en klaar in deze veldkist. Klik [hier](#).

Stikelbarchjes april

Taheakke by dizze nijsbrief de fjierde fan 12 dochblêden:

- stikelbarchjes-kleurplaat mei ynfo
- opdracht

APRIL

PROJECT CREATIEVE EGELVRIENDJES

HOE MOAI IS IT AST BY DYN SKOALLE IN FLEURIGE TIPY MAKKEST
DY'TST IT HIELE JIER TROCH BRÛKE KINST.

DOCHST MEI?

➡ Sa makkest in tipy:

- Set trije of mear (bamboe)stokken tsjininoar oan;
- Byn se oan 'e boppekant fêst mei tou;
- Fan stiennen en planken kinst in oerkaping foar stikelbargen meitsje yn de tipy.

➡ Komme de blombollen om skoalle hinne al op?

It is no wier maitiid en alles begjint te bloeien. De stikelbargen sille dêr bliid mei wêze, want der komme in soad ynsekten op de blommen ôf en dêr binne se sljocht op.

➡ Wolst noch mear blommen?

Siedzje dan klimmers by in hek of in selsmakke tipy. Sied fan begelyks de Lathyrus en Ipomea. Wisto dat de blêden fan de Ipomea de foarm fan in hert hawwe, sa moai? By it IVN kinst fergees in bloeikalinder oanfreegje, sa wilst krekt hokker blommen ast wannear sie dzje moatst foar in simmer fol blommen.
<https://www.ivn.nl/aanbod/tuinieren/>

➡ Fan 't maitiid makket elkenien de tún kreas, mar meitsje dy net te netsjes. Stikelbargen en alle oare bisten en ynsekten yn de tún hâlde hielendal net fan in kreaaze tún. Se hâlde fan omslengerjende blêden en tûkjes en sille dêr nêsten fan bouwe.

➡ Ast al in tipy hast, kinst dy moai oanfolje mei blêden en tûken. Smyt se boppe op de âlde blêden, wat mear wat better. It âlde blêd litst lizze, dêr sitte al in moai soad ynsekten yn.

IN SOAD WILLE!

Leverje dyn eigen stikelbaarchkleurplaat-
ûntwerp yn foar yn it "Creatieve Egeltjes"
kleurboek www.gewoonleukcreatief.nl

Klyster

Tot de volgende nieuwsbrief!

COLOFON

De Klyster is het intergemeentelijk NME-centrum voor natuur en duurzaamheidseducatie voor het basisonderwijs in Noardeast-Fryslân en Dantumadiel

Doniaweg 95b, 9104 GK Damwâld, Algemeen nummer De Klyster 06 44 08 50 63
info@klyster.nl - www.klyster.nl

Teamleider: Marjolein Staal, **NME-coördinator:** Eline van den Nieuwenhof, **Natuurfoto's:** IVN, Jong Ieren Eten, Gerrit Boersma, Ké Kramer, PDF-grafie Piet Douma, klysterarchief en vrijwilligers, **Doe-bladen:** Creatieve Egelvriendjes

Vrijwilligers 2025

Betty Kooistra, Tineke Feenstra, Jurjen Bylsma, Annemarie van der Molen, Olga Baggelaar, Bianca van Tielen, Jan Rietberg, Hilda Buursma, Bertus Volbeda, Hessie Rozenberg, Wytze Postma, Arie Hagedoorn, Pieter Reitsma, Alana Cullen, Alianne Reitsma

Projectmedewerkers 2025

Jan Tiede Bouma, Xantha Doevendans, Mirja Brandorff, Peer Zaal, Joanneke Romkema, Yvonne de Beer, Geertruida van Assen, Sterre Streefkerk

Samenwerkingspartners 2025

IVN natuureducatie, Verenging Gemeenten voor Duurzame Ontwikkelingen GDO, It Fryske Gea, Landschapsbeheer Friesland, Staatsbosbeheer, Om de Dobben, DikGroen, PKV Frisia, Vereniging Noardlike Fryske Wâlden, NDE Pingo & Pet, NME De Naturij, NME Groen Doen, Natuurmuseum Friesland, Museum 't Fiskershúske, Stichting 't Landje Dokkum, NP Lauwersland, JOGG Sûn op eigen Grûn Dantumadiel, JOGG Sûn op eigen Grûn Noardeast-Fryslân, Koos de Vuilnisman, Stichting Dokkum Tulpenstad, Creatieve Egelvriendjes

Bestuur Freonen fan De Klyster

Bertus Mulder, Durk Holwerda, Oege Jan Leegstra, Sippy Tigchelaar, Thom Feddema

Comité van aanbeveling

Syb van der Ploeg, Nynke Rixt Jukema, Sippy Tigchelaar, Henk Kroes, Theunis Piersma

Ambtenaren gemeenten

Jansje Albers Noardeast-Fryslân en Wim Osinga Dantumadiel

Portefeuillehouders

Wethouder Hanneke Jouta Noardeast-Fryslân en wethouder Gerben Wiersma Dantumadiel

Geen nieuwsbrief meer ontvangen? Mail uw naam en mailadres naar info@klyster.nl.